EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.1.2021
COM(2021) 20 final

2021/0008 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse nõukogu raamotsust 2002/465/JSK, et viia see vastavusse isikuandmete kaitset käsitlevate ELi õigusnormidega

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Direktiiv (EL) 2016/680[1] (direktiiv isikuandmete kaitse kohta õiguskaitse valdkonnas ehk politseidirektiiv) jõustus 6. mail 2016 ning liikmesriikidel oli selle riigisisesesse õigusesse ülevõtmiseks aega kuni 6. maini 2018. Nimetatud direktiiviga tunnistati kehtetuks ja asendati nõukogu raamotsus 2008/977/JSK,[2] kuid tegemist on palju põhjalikuma ja üldisema andmekaitsealase õigusaktiga. Oluline on see, et direktiivi kohaldatakse nii riigisisese kui ka piiriülese isikuandmete töötlemise suhtes, mida pädevad asutused teevad süütegude tõkestamiseks, uurimiseks, avastamiseks, nende eest vastutusele võtmiseks või kriminaalkaristuste täitmisele pööramiseks, sealhulgas avalikku julgeolekut ähvardavate ohtude eest kaitsmiseks ja nende ennetamiseks (artikli 1 lõige 1).

Politseidirektiivi artikli 62 lõige 6 kohustab komisjoni vaatama hiljemalt 6. maiks 2019 läbi muud liidu õigusaktid, millega reguleeritakse pädevate asutuste poolt isikuandmete töötlemist õiguskaitse eesmärkidel, et hinnata vajadust viia need vastavusse politseidirektiiviga ning teha asjakohasel juhul ettepanekud nende muutmiseks, et tagada järjepidev lähenemine isikuandmete kaitsele politseidirektiivi kohaldamisalas.

Komisjon esitas oma läbivaatamise tulemused 24. juuni 2020. aasta teatises „Edasised sammud endise kolmanda samba *acquis*' vastavusse viimiseks andmekaitsenormidega",[3] milles loetleti 10 õigusakti, mis tuleks viia vastavusse politseidirektiiviga, ning esitati vastavusse viimise ajakava. Loetelus on nimetatud ka nõukogu raamotsus 2002/465/JSK ühiste uurimisrühmade kohta[4]. Komisjon märkis, et esitab konkreetselt kõnealuse otsuse muutmise ettepanekud 2020. aasta viimases kvartalis ning käesoleva ettepanekuga seda tehaksegi.

Algatus ei ole tehtud õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmi raames.

• Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega

Ettepaneku eesmärk on viia otsuse 2002/465/JSK andmekaitsenormid vastavusse politseidirektiivis sätestatud põhimõtete ja õigusnormidega, et luua liidus tugev ja ühtne andmekaitseraamistik.

• Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega

Ei kohaldata

---

1 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

2 Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/977/JSK kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalase koostöö raames töödeldavate isikuandmete kaitse kohta (ELT L 350, 30.12.2008, lk 60).

3 COM (2020) 262 final.

4 ELT L 162, 20.6.2002, lk 1.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanek põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 16 lõikel 2.

Algne õigusakt põhines endise Euroopa Liidu lepingu artikli 34 lõike 2 punktil b, mis vastab ELi toimimise lepingu artikli 82 lõikele 1. Samas piirdub nii kavandatud muudatuse eesmärk kui ka sisu selgelt isikuandmete kaitsega.

Seda arvesse võttes on kõige asjakohasem õiguslik alus ELi toimimise lepingu artikli 16 lõige 2. Nimetatud lõige võimaldab võtta vastu õigusnorme, mis käsitlevad üksikisikute kaitset seoses isikuandmete töötlemisega liikmesriikide poolt, kui liikmesriigid teevad toiminguid, mis kuuluvad liidu õiguse kohaldamisalasse, ja isikuandmete vaba liikumise alaseid õigusnorme.

Vastavalt protokolli nr 22 artiklile 2a ei ole ELi toimimise lepingu artikli 16 alusel kehtestatud õigusnormid, mis käsitlevad isikuandmete töötlemist ELi toimimise lepingu kolmanda osa IV jaotise 4. ja 5. peatüki kohaldamisalasse kuuluvate toimingute tegemisel, Taani jaoks siduvad. Vastavalt protokolli nr 21 artiklile 6a kehtib sama ka Iirimaa kohta.

• Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)

Otsust 2002/465/JSK saab muuta ainult liidu vastuvõetud seadusandliku aktiga.

• Proportsionaalsus

Käesolev ettepanek ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik, et viia otsus 2002/465/JSK vastavusse isikuandmete kaitse alaste liidu õigusaktidega (sh politseidirektiiv), ilma et muudetaks ühise uurimisrühma moodustamisega tegelevate liikmesriikide koostöö mehhanisme. Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõike 4 kohaselt ei lähe käesolev direktiiv seatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.

• Vahendi valik

Kõige sobivam vahend otsuse 2002/465/JSK muutmiseks on direktiiv.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

• Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll

Ettepanek põhineb politseidirektiivi artikli 62 lõike 6 alusel tehtud komisjoni läbivaatamise tulemustel, mis esitati teatises „Edasised sammud endise kolmanda samba *acquis*’ vastavusse viimiseks andmekaitsenormidega“. Selles teatises on loetletud aspektid, mis on vaja vastavusse viia. Eeskätt on teatises juhitud tähelepanu vajadusele selgitada, et igasuguse isikuandmete töötlemise suhtes, mida tehakse otsuse 2002/465/EL alusel, kohaldatakse kas

politseidirektiivi või määrust (EL) 2016/679[5] (isikuandmete kaitse üldmäärus), olenevalt sellest kas isikuandmeid töödeldakse kriminaalmenetluse või muu menetluse raames. Vastavusse viimise käigus tuleks selgitada, et kõnealuse otsuse alusel saadud andmeid võib töödelda muudel eesmärkidel kui need, milleks need on kogutud, ainult politseidirektiivis (artikli 4 lõige 2 või artikli 9 lõige 1) või isikuandmete kaitse üldmääruses (artikli 6 lõige 4) sätestatud tingimustel.

Käesoleva ettepaneku kohaselt tuleks muuta otsuse 2002/465/JSK artikli 1 lõiget 10 ning seega piirdub käesolev ettepanek üksnes sellega, mis on vajalik eespool nimetatud aspektide käsitlemiseks.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Läbivaatamise käigus võttis komisjon arvesse ELi andmekogumisvahendite ja -programmide põhiõiguste alase läbivaatamise katseprojekti[6] käigus tehtud uuringut. Uuringu käigus kaardistati politseidirektiivi artikli 62 lõikega 6 hõlmatud liidu õigusaktid ja loetleti sätted, mille puhul võis vajalikuks osutuda andmekaitsega seotud aspektide vastavusse viimine.

- **Mõjuhinnang**

Käesolev ettepanek mõjutab üksnes isikuandmete töötlemist pädevate asutuste poolt otsuse 2002/465/JSK kontekstis. Politseidirektiivist tulenevate uute kohustuste mõju hinnati politseidirektiivi ettevalmistamise käigus. Seetõttu ei ole käesoleva ettepaneku spetsiifilise mõju hindamine vajalik.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Ei kohaldata

- **Põhiõigused**

Õigus isikuandmete kaitsele on sätestatud Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 8 ja ELi toimimise lepingu artiklis 16. Andmekaitse on tihedalt seotud ka õigusega era- ja perekonnaelu austamisele, mis on sätestatud harta artiklis 7.

Käesoleva ettepanekuga tagatakse, et igasuguse isikuandmete töötlemise suhtes, mis toimub otsuse 2002/465/JSK alusel, kohaldatakse ELi andmekaitsealaste õigusaktide horisontaalseid põhimõtteid ja õigusnorme, rakendades seega täiendavalt põhiõiguste harta artiklit 8. Kõnealuste õigusaktide eesmärk on tagada isikuandmete kaitse kõrge tase ja selgitada, et ELi

---

[5] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

[6] Katseprojekti korraldamist taotles Euroopa Parlament, seda haldas komisjon ja selle teostas töövõtja (sõltumatute ekspertide rühm). Komisjon valis töövõtja välja Euroopa Parlamendi esitatud kriteeriumite põhjal. Projekti tulemused kajastavad üksnes töövõtja seisukohti ja arvamusi ning komisjon ei vastuta selle eest, kuidas projekti tulemustes sisalduvat teavet võidakse kasutada. Tulemused on avaldatud aadressil http://www.fondazionebrodolini.it/en/projects/pilot-project-fundamental-rights-review-eu-data-collectioninstruments-and-programmes

andmekaitsealaste õigusaktide põhimõtteid ja õigusnorme kohaldatakse nimetatud otsuse kohase andmetöötluse suhtes täiel määral ning sellel on positiivne mõju privaatsuse ja andmekaitse põhiõigustele.

4. MÕJU EELARVELE

Ei kohaldata

5. MUU TEAVE

• Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord

Ei kohaldata

• Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)

Kuna tegemist on otsuse 2002/465/JSK ühe artikli sihipärase muutmisega, ei ole käesoleva ettepaneku jaoks ülevõtmist käsitlevaid selgitavaid dokumente vaja.

• Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus

Politseidirektiiviga on kehtestatud õigusraamistik, mille alusel töötlevad pädevad asutused isikuandmeid, et süütegusid tõkestada, uurida, avastada või nende eest vastutusele võtta ning kriminaalkaristusi täitmisele pöörata, sealhulgas kaitsta avalikku julgeolekut ähvardavate ohtude eest ja neid ohte ennetada. Direktiivi artikli 4 lõikega 2 ja artikli 9 lõikega 1 reguleeritakse isikuandmete töötlemist muul eesmärgil kui see, milleks need andmed on kogutud.

Täpsemalt on otsuse 2002/465/JSK artikli 1 lõikes 10 sätestatud, et teatavaid isikuandmeid võib teatavatel tingimustel töödelda muudel eesmärkidel kui see, mille jaoks need on algselt kogutud. Nimetatud lõike sätted lähevad politseidirektiivi tingimustest kaugemale ja seepärast tuleb need sellega vastavusse viia. Käesoleva direktiivi artikliga 1 muudetakse kõnealuse otsuse artikli 1 lõiget 10 järgmiselt:

– ühiste uurimisrühmade kogutud isikuandmete kasutamise juhtumid (artikli 1 lõike 10 punkt b) viiakse vastavusse eesmärgi piiramise põhimõttega, mida reguleerib politseidirektiiv, ning

– artikli 1 lõike 10 punktid c–d jäetakse välja.

Artiklis 2 sätestatakse käesoleva direktiivi riigisisesesse õigusesse ülevõtmise tähtaeg.

Artiklis 3 sätestatakse käesoleva direktiivi jõustumise kuupäev.

Artiklis 4 sätestatakse, et direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele.

2021/0008 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,

millega muudetakse nõukogu raamotsust 2002/465/JSK, et viia see vastavusse isikuandmete kaitset käsitlevate ELi õigusnormidega

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 16 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu riikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

(1) Vastavalt direktiivi (EL) 2016/680[1] artikli 62 lõikele 6 peab komisjon vaatama läbi muud liidu õigusaktid, millega reguleeritakse pädevate asutuste poolt isikuandmete töötlemist nimetatud direktiivi artikli 1 lõikes 1 sätestatud eesmärkidel, et hinnata vajadust viia need vastavusse kõnealuse direktiiviga ning asjakohasel juhul teha vajalikud ettepanekud nende õigusaktide muutmiseks, et tagada järjepidev lähenemine isikuandmete kaitsele nimetatud direktiivi kohaldamisalas. Tehtud läbivaatamise tulemusena on kindlaks tehtud, et nõukogu raamotsus 2002/465/JSK[2] on üks selline õigusakt, mida tuleb muuta.

(2) Järjepidevuse ja isikuandmete tulemusliku kaitse huvides tuleks raamotsuse 2002/465/JSK alusel toimuva isikuandmete töötlemise korral järgida direktiivis (EL) 2016/680 sätestatud õigusnorme.

(3) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt, ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(4) Euroopa Liidu lepingule ja Euroopa Liidu toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

(5) Seega tuleks raamotsust 2002/465/JSK vastavalt muuta.

---

[1] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

[2] Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/465/JSK ühiste uurimisrühmade kohta (EÜT L 162, 20.6.2002, lk 1).

(6) Euroopa Andmekaitseinspektoriga konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725[3] artikliga 42 ning ta esitas arvamuse XX XXXX[4],

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

Artikkel 1

Raamotsust 2002/465/JSK muudetakse järgmiselt.

(1) Artikli 1 lõike 10 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) muudel eesmärkidel kooskõlas direktiivi 2016/680 artikli 4 lõikega 2.“

(2) Artikli 1 lõike 10 punktid c ja d jäetakse välja.

Artikkel 2

1. Liikmesriigid jõustavad käesoleva direktiivi järgimiseks vajalikud õigus- ja haldusnormid hiljemalt [üks aasta pärast vastuvõtmist]. Liikmesriigid edastavad kõnealuste õigus- ja haldusnormide teksti viivitamata komisjonile.

   Kui liikmesriigid need normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse normidesse või nende normide ametliku avaldamise korral nende juurde viite käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.

2. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastuvõetavate põhiliste riigisiseste õigusnormide teksti.

Artikkel 3

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Artikkel 4

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel	*Nõukogu nimel*
president	*eesistuja*

[3] Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

[4]